

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

1 De Codicillis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

prout iure successione. Tria enim in hac priuatione requiruntur, 1. vt adimpleri sine eo non possit, 2. vt moueatur personaliter a iudice, 3. vt intra annum non impleat. Et tunc hereditate priuatur & prelegatis, etiam si aliter testator huiusmodi ei ea relicta-
 rus, *auth. hoc amplius. C. de fideicom. §. si quis autem non impleuerit, de her. & Fal. in auth. explicat hoc pluribus Guil. Bened. in c. Rajn-
 riuus, ad ver. si absque liberis, 2. in fideicom. substi. nu. 198. 199. 200. vsq. ad 209.* Quæ tamen vera non sunt in lex casibus, quos explicat
 Guil. Bened. in pro. cit. loco ad nu. 209. vsq. ad 218. 1. Si iusta de
 causa eitra negligentiam heres implere non possit, *Pan. conf. 60.*
facit l. nulli, C. de episcop. & cler. 2. Si implementum non respicit
commodum pecuniarum alterius, non oportet iuncta gl. si. de his
quib. et indig. vel animam testatoris, cuius implementum non debet
differe, c. licet de vo. & vot. red. §. si quis autem, cum §§. proced.
de eccl. tit. 3. Si damnosa est hereditas, & eo priuato alii noluit eam
acceptare, Guil. Bened. d. rationem in praed. loco nu. 212. gloss. in §. si
vero non impleuerit, de her. & Fal. colla. 1. Facit text. l. si quis solidum,
de her. in fit. gl. in l. ea sola, de reg. iur. P. 4. Si agatur de regno, comita-
tatu, aut baronia, Pan. in c. inuoluto, de iure iur. Bald. in authen.
hoc amplius, C. de fideicom. nisi filius patri implere promississet, & age-
retur de salute publica, vt in c. licet, de voto. §. Si testator poenam
non implenti heredi imponat, cessat legalis, cui renuntiasse testa-
tor videtur, l. 1. §. 1. de pen. lega. l. si fundum sub conditione, §. Strychum
Sempro. de leg. 1. Postremo motuosus heres non dicitur, nec ea de
causa priuatur iure suo, si testator exsecutores testamentarios con-
stituerit speciales, Bart. in d. authen. amplius, per tex. in l. multa, de
condit. & demon. §. si quis autem, de eccl. tit. in auth. quando heres
sine exsecutore non potest exsequialias contra. Et nisi remoto
vel mortuo exsecutore, iudex monuisset heredem, vt impleret,
Vide qua in probationem adfert Guil. Bened. in praed. loco, nu. 215.
 Potes hic addere alia remedia quæ diximus dari contra heredes
 legataris, paulo ante cap. 3.

8 ¶ Iure pontificio, si ante annum non exsequatur heres volu-
 tatem testatoris a die monitionis, in rebus piis executio deuolu-
 nitur ad episcopum, *c. nos quidem, 3. de testam. §. si quis edificatio-*
ne, de eccl. tit. vide Pan. in c. iudicante, & c. si heredes, de test. Et si
adhuc parere de facto contemnat, ex concilio Moguntino, ab e-
piscono loci illius omnis res, quæ ei relicta est, canonicè interd-
ditur cum fructibus & reliquis emolumentis, d. c. si heredes, 6. etiã
si testator dixerit, ne ad episcopum cura deuolueretur, ca. tuanos,
17. de testa. §. si quis autem pro redemptione, de eccl. tit. in auth. au-
th. licet, de episc. & cler. Nam & in negligentiam quoque exsecutoris
dati deuolutio fit ad episcopum, l. nulli, 28. eo. tit. Exstat Emanuelis
Comneni Imperatoris Orientis constitutio nouella Græca, lib.
1. iur. Orienta. de executio. testamentorum, qua instituto Chri-
sto, vel pauperibus, vel pia causa, iubetur, ne lis executionis ultra
duos menses prorogetur, & intra quattuor dies, si fieri possit
propter salutem animæ defuncti fiat distributio: vultque episcop-
um in casu negligentia, & ecclesiæ œconomum, vel ipsam Im-
peratorem fieri exsecutorem.

9 ¶ Exsecutor datus, vel alius is dicitur, qui secundum conscien-
 tiam id est, secundum id quod voluisse scit vel presumit testa-
 torem, facit quod a testatore ei iniunctum est, *d. l. nulli, §. & si qui-*
dem. Exsecutorem alioquin dicimus, qui ad finem iam decretum
ducit, l. exsecutorem, de exsec. rei iud. habita ratione eius quod ex-
ponendum est a testatore iustum, secundumque impostam for-
nam. Et ita, cum pro diuersitate negotiorum, plures species con-
stitui possint exsecutorum, hic agetur taatum de testamentatio

seu vltimæ voluntatis. ¶ Ex dispositione iuris communis omnes
 cuiuscunque sexus viri & mulieres possunt esse exsecutores vlti-
 marum voluntatum. Item minores 25. annis, *l. a filio, 33. de alim.*
& cib. lega. gl. in c. religiosus, 2. de testam. in 6. Et religiosi, petita li-
centia a superiore, d. c. religiosus. De mulieribus ad secundas nup-
tias transeuntibus tamen, Barto. in d. l. a filio herede, ait, si exsecu-
trices datæ sint, illis dari coadiutores, vel manus earum ad epi-
scopum deuolui. Qui habet personatum vel ecclesiasticam di-
gnitatem, non potest esse exsecutor testamentorum laicorum, c.
ex parte, 70. dist. c. literis, de concef. preb. quia prohibentur istæ per-
sonæ esse administri & procuratores laicorum, c. sacerdotibus, ne
cler. vel mona. c. ex parte, de post. prala. ca. episcopus, 8. dist. ministri
autem dicuntur exsecutores, l. si quis a Titio, 10. de leg. 2. d. ca. reli-
giosus, de testa. in 6. cap. si. 86. dist. l. generaliter, de episcop. & cler. nisi
hnt exsecutores eorum, quæ disposita sunt pro anima defuncti,
& relictorum ad pias causas, Clem. ex ini, §. proinde, & §. verum, de
verb. sig. Exceptis mendicantibus cordigeris, qui nullo modo dari
possunt exsecutores: nisi distributio sit faciendâ inter eisdem ord-
inibus monachos & moniales, Bart. in traht. mino. lib. 3. c. 1. ¶ Pos-
sunt vnus & plures dari exsecutores, quorum vno mortuo, aut
exsequi nolente vel absente, alter exsequi potest, nisi contrarium
testator exprefferit, c. si §. si de test. in 6. vide Specu. in tit. de instrum.
edit. §. nunc vero aliqua, in ver. queritur an exsecutores presentiu,
nu. 49. ¶ Forma generalis exsequendi, vt ante omnia conficiantur
inuentarium bonorum, si sint generales exsecutores: nam sine eo
non possunt rationem gesti reddere, ad quam tenentur, & ad reli-
qua præstanda, in x. l. Lucius, 53. de manu. test. lib. 40. P. titu. 4. l. si
quis ita, §. l. si duo, de statu. li. eo. li. P. tit. 7. Quemadmodum qui no-
mine tutorio administrat, antequam aliquid gerat, inuentarium
facere debet, l. tutor qui repositus, de adu. iur. & rationem
redditionem ab inuentarii exhibitio ne incipere, posteaq; ratio-
nalialia exhibere, l. 1. §. de seruis, de iur. & ratio. dist. excutiendæ
namque sunt exsecutorum rationes, vt sciamus reliqua quæ ab il-
lis sunt præstanda, l. si cui libertas, 49. de cond. & demonst. Creditur
tamen testamentorum exsecutorum iuramento, num accepta
expendierint, dummodo illorum non interfit, vt sint bonæ famæ
& vitæ, & sine suspitione, Bal. in l. captatoris, de mili. test. Cyn. Bar.
in l. pro redemptione, §. 1. per illum tex. C. de donatio. Cauet & stylus
Parisienfis, du petit chastelet, tit. des examinateurs, c. 10. vt exsecuto-
res testamentarii cogantur statim post annua morte testatoris
reddere rationem executionis. Ita & placuit, vt quod testator vi-
uus vni exsecutori dedit expendendi causa in sepulturam vel in
aliam rem si non expendatur, quod superest non expensum resti-
tui heredi, Soc. l. Lucius Titius, 90. §. 1. de leg. 2. Nudus quippe mi-
nister est, neque quicquam apud eum remanere debet, l. si quis Tit-
io, 60d. Potestas tamen pendente executione retinendi data pe-
nes eum est, videlicet mobilia, non immobilia: neque heres ante
executionem conueni de interdicto possessorio aduersus eum
potest pro mobilibus, quamuis recte audiatur pro immobilibus,
vt placuit curiæ Parisienfi sup. præm. 1. Septem. 1377. vide Traq.
le mort saisi levif. par. 7. Pap. li. 20. ar. 10. tit. 9. ar. 4. & s. Attamen
aliquando & immobilia defuncti vendere potest pro legatorum
solutione, si mobilia non sufficiunt: vt iudicatum in eadem curia,
12. Iunii 1555. Paulus lib. 20. tit. 6. ar. 9. ¶ Notabile illud, vt in
hac executione non possit exsecutor in Gallia sibi a testatore de-
bitum accipere, quamuis iure communi liceat: sed debet ab he-
rede petere, Spec. tit. de infra. edit. §. nunc aliqua, vers. 39. vt placuit
eidem curiæ 5. Maii, 1536. Pap. lib. 20. r. haps. ar. tit. 9. ar. 2.

DE MEDIIS, QUÆ AD CAUSAM TESTAMENTI ET INTESTATI PERTINERE POSSVNT. LIBER XLIII.

De Codicillis. Cap. 1.

Instit. Lib. 2. tit. si P. lib. 49. tit. 7. C. lib. 6. tit. 36.

- 1 Codicilli pertinent ad causam testati & intestati & bonorū possessio.
- 2 Codicilli vnde dicti, & codex.
- 3 Codicilli quid, & eorum cum testamento differentia. Et quod hereditas directo codicillis nec dari nec adiri potest.
- 4 Codicillorum species, quomodo differant ab epistolis, de quibus si-
 ant, & a quibus forma codicillandi, quomodo cum testamento
 & sine testamento fiant. nu. 5. 6. & 7.
- 8 Codicilli ante testamentum facti habent vires a testamento.

- 9 Codicilli post testamentum facti vel approbantur vel improbat-
 tur cum ipso testamento.
- 10 Locus primus codicillis validis usus.
- 11 Multis codicillis etiam sine testamento valent.
- 12 Codicillis scripta valent, si modo nihil derogent institutioni: non
 aliter.
- 13 Codicillis plures fieri possunt validas non testamenta.
- 14 Codicillaris alius sine effectu & forma.
- 16 Inuassentum negotio appositum continet, vt valeat meliori iure,
 quo valere possit nōtum.

Ecce 4

- 16 Codicillaris clausula quando non firmat testamentum. § 22.
- 17 Codicillorum finis in testamento, firmare testamentum & voluntatis ultima facilius exitus.
- 18 Substitutio directa in fideicommissariam, quando testamentum iure codicillorum sustinetur, transit: quando non. nu. 22.
- 19 Codicillorum pendens ex testamento, ante & post testamentum factorum, & eorum que sunt in testamento ipso notabilis differentia.
- 20 Codicillorum & testamenti differentia in consideranda capacitate actionis testamentaria.
- 21 Que actiones dentur pro relicto in Codicillis.
- 22 Codicillorum admittendorum rationes.

Codicillorum ¶ ius aliquando ad testamenti naturam accedit, & aliquando fauet causæ intestati, medium quoddam inter vtramq; successionem: vt & bonorū possessio. Quare de illis, antequam aggrediamur reliqua, exequamur pauca oportet. Iulianus ait, Codicillorum ius esse singulare, vt perinde habeantur in his scripta, ac si scripta in testamento essent, l. 2. §. 1. de iure codicil. P. Finguntur enim ibi quædam, ac si facta fuissent, & ad venientes ab intestato aliquando referuntur, l. si quis cum testamento, eod. ¶ Codex a caudice, a codice vero codicillus, & codicilli dicuntur, vt ait Varro, cum enim codex dicatur testamentum a Iustiniāno, & a Iuuenale:

*Nam codice saxo
Heredes veterat esse suos.*

Recte appendices testamentorum, vel chartulas, quæ pro testamentis habentur, codicillos dicimus. ¶ Codicilli dicuntur in questione proposita, voluntatis nostræ iusta sententia, de eo quod quis post mortem suam sine heredis institutione directa fieri voluit, hanc finitionem a testamento, l. 1. de test. P. mutuati sumus, additis verbis, sine heredis institutione directa, quæ substantialem eius & codicillorum ostendunt differentiam: quia codicillis non potest directo relinqui, vt in testamentis, sed tantum per obliquum, per fideicommissum hereditas, §. codicilli, & §. directio, de codicil. l. 2. §. si de iure codicil. P. l. 2. & l. si idem, C. de codicil. l. Scenola ad Trebel. P. cum similib. Neq; in illis exheredatio, quemadmodum nec institutio fieri potest, l. non codicillum, C. de Codicil. nec adimi data hereditas, l. 2. C. eo l. hereditas, 4. de iis quib. vt indig. C. Exceptis codicillis militis, in quibus hæc sunt, l. militis codicillis, de milit. test. P. quia militis voluntas omnis pro testamento legitimo seruatur, si iure militari fiat, l. 1. l. miles si testamentum, eo. cum ¶ Codicillorum duæ species, alii namq; cum scriptura, alii per nuncupationem sine scriptura fiunt, l. si. C. de bon. libe. l. si. §. si. in his scriptis, C. de codicil. l. generatim, de sacro eccles. proprie autem, cum scripturam breui, & veluti tabulis & pugillaribus comprehensa voluntas, codicillorum nomen accipit: per extensionem vero & abusive, & quæ sine literis apparet, Atq; in summa, de codicil. C. Distincti tamen codicilli ab epitolis & literis, l. litera, 17. de iure codicil. P. ¶ Fiant codicilli deisdem bonis, de quibus fit testamentum, & per codicillos eadem vel legatis vel fideicommissis relinqui possunt. Potest & is tantum codicillis disponere, qui possidet, si daretur otium & tempus, & si vellet, testamentum condere: non autem qui ad testamentum faciendum inhabilis est, l. diuus, 6. §. codicillos, de iure codicil. P. l. conficiuntur, 8. eo. Vt in exemplo furiosus liquet, qui cum testamentum facere non possit, l. furiosus, C. qui test. fac. non poss. §. item furiosus, & §. furiosus, quib. non est per. fac. test. vt dictum suo loco, neq; codicillos faciet, l. nec codicillos, 5. C. de codicil. l. 2. §. furiosus, eo. P. Et quemadmodum qui de statu suo dubitat testari nequit, l. de statu, de test. P. l. 1. de leg. 3. Sic codicillari, l. 6. Aristot. 9. de iur. codicil. ¶ Forma, secundum quam codicilli fiunt, non habet solemnitatem testamentorum, sed exigit tantum voluntatis probationem per quinque; saltem testes, l. si §. si. de codicil. C. §. si. eod. apud Iust. l. si. C. de fideico. In quo correcta lex Constantini, l. 1. de testam. lib. 4. C. Theo. tit. 4. quæ exigebat in illis septem: cum testamentum septem ad minus desideret iure civili, l. hac consuetudine, & l. i. ubi venis, C. de testam. Et proinde, neq; in istis requirimus testium oblationem, rogationem, subscriptionem, subscriptionem, d. l. diuus, §. codicillos, & §. licet, de iure codicil. P. ¶ Fiant codicilli aut sine testamento, aut cum testamento, l. conficiuntur, 8. §. de iure codicil. §. non tantum, de codicil. non idcirco, 4. eo. C. sine testamento, quando qui vult intestatus decedere explicat voluntatem suam vltimam, saltem coram testibus quinque, d. l. si. §. si. C. eo. §. si. eo. apud Iust. facit l. quoniam, de nau. li. C. Ideo enim fideicommissa dari possunt ab intestato succedentibus, quoniā creditur pa-

terfamilias sponte sua his relinquere legitimam hereditatem, l. conficiuntur, & l. si quis, de iure codicil. P. Et in summa isti codicilli ab intestato mortui nihil desiderant, sed vicem testamenti habent, l. ab intestato, 16. eod. Formula huius dispositionis est a Iuliano posita: Quisquis mihi heres erit, bonorum ve possessor, eius fideicommitto, d. l. si quis, 3. Cum testamento codicilli facti recte definiuntur a Theophilo, §. 1. de codicil. in instit. iur. civil. & Constantino Harnenopulo, lib. 5. tit. 7. καὶ διὰ τὴν ἐξουσίαν τῶν διαθήκων γίνονται ἑπιτάφια, ἢ ἀπὸ τῶν ἀποστόλων, id est, eorum qui in testamento voluntarij testatoris desunt supplementum. Istorum trifariam constituit differentiam, ratione testamenti: nam aut ante testamentum, aut post testamentum, aut cum ipso testamenti tempore fiunt. ¶ Qui fiunt ante testamentum ex sententia Papiniani, ante tabulas, §. de iur. codicil. P. non aliter vires habent, quam si speciali postea voluntate confirmantur. Sed CC. Verus & Antoninus rescipserunt, ex his codicillis qui testamentum præcedunt, posse fideicommissum peti, si appareat ex quo testamentum fecit a voluntate, quam in codicillis expresserat, non recessisse, §. non tantum, vers. sed cum antem, de codicil. Ad testamentum enim, quod quoquo tempore fecerit testator, pertinent codicilli, l. ab intestato, eo. P. Et testamento facto, etiam si codicilli in eo confirmati non essent, vires tamen eo capient. Deniq; si ex testamento hereditas adita nõ fuisset, fideicommissum ex huiusmodi codicillis nullius erit momenti, l. 3. §. fin. eo. ¶ Post testamentum fiunt codicilli, vt appendices & 9 additiones testamenti, extra subscritalia, & habentur codicilli pro parte testamenti, obseruationemq; & legem iuris inde traditam obseruant, & legata in codicillis vel fideicommissa post testamentum dirigitur ad heredem, qui si tempore codicillorum mortuus est, non debentur, l. quidam referunt, 14. de iure codicil. P. l. sicut, quem ad. test. aper. P. Et testamentum facto, codicilli eius sequuntur, d. l. ab intestato. Videtur hæc species codicilli prior inuentione esse, ex testamento Lentuli tempore Augusti inducta. Hic enim testamento facto heredes filiam suam & Augustum Cæsarem, & alios quosdam instituerat, ac scripserat in eo testamento ita, vt ait Theophilus, in §. 1. de codicil. in instit. iur. civil. si quos postea codicillos fecero, firmi & vtilis sunt, hoc est, futuros codicillos firmavit. Et ita clausula illa referebatur ad futuros. Similem tamen clausulam videtur referre Celsus, quam & præteritos ante testamentum & futuros confirmare respondit: ea est, si quis tabulis aliove quo genere ad hoc testamentum pertinens reliquero, ita valere volo, l. Plautiana, 18. de iure codicil. ¶ Exciipiuntur militis codicilli, qui per se stare possunt, & ad testamentum conditum non referuntur, sed iure militari valent, d. l. conficiuntur, 8. §. si miles, de iure codicil. Sed valent vti que quæ in codicillis ante vel post testamentum factis relicta & scripta sunt, si inuoluntate relinquantur causam præcipuam testamenti, videlicet institutionem, neq; enim permissum codicillis est, pure institui liberis in testamento, conditionem vel substitutionem directam adiciere, in l. diuus, 6. §. l. quod per manus, 10. de iur. codicil. §. si. de codicil. Quia qui conditionem adicit, effectum adimit hereditatem in casu deficientis conditionis, l. p. de con. in test. P. & conditio facit institutionem, l. 7. eo. tit. dari autem aut adimi directo hereditas codicillis non potest, vt dictum est, sed tantum testamento, l. 2. de codicil. C. §. codicillis, eo. cum simi. ¶ Codicilli ante & post testamentum plures fieri possunt, §. si. eo. l. diuus, §. codicillos, in 1. eo. P. diuersi, & diuersarum rerum, & omnes simul valent, nec posteriores superiores reuocant: nisi constet testatorem prioribus derogare voluisse, l. 3. C. de codicil. In quo constituitur alia codicillorum in testamentis differentia. Quia nemo cum pluribus testamentis validis decedere potest, sed posterius validum rumpit prius, §. posteriore, quib. mod. test. in test. l. 1. de iniustor. sup. P. exceptis militum dispositionibus, l. quærebat, de milit. test. P. Si quidem in testamentis fit institutio heredis, eaq; vniuersalis omnium bonorū, l. hereditas, de reg. iur. ibi in vniuersum ius, &c. Et duo in solidum eiusdem reidomini esse non possunt, l. si vt certo, §. si duob. vehiculum, commod. P. In codicillis vero, fit vt plerunq; dispositio de certa parte bonorū, vel de vniuerso fideicommissum, cum ordine temporis institui & substitui qui diuerso tempore domini rerū fiunt successiue, ¶ Postremum in ipso testamento ponitur clausula codicillaris, si non valet quod ago iure testam. valet iure codicillorum. Nam hæc clausula facit, vt vltima voluntas, quæ ex aliquo capite solemnitatis non valet iure testamenti, recipiatur tãquam codicilli, Plene Bart. in l. 1. §. Bald. & Salyc. in l. si. C. de codicil. Guil. Bened. in c. Raynatus, ad verbum testamenti, 3. nu. 17. de test. Non enim quis potest agere simul tanquam ex testamento & tanquam ex codicillis, ex eadem scriptura, l. fin. Cod. de codicil. Prodest itaque apposuisse illam clausulam

